

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Štěpán Šantrůček**

Název práce: *Privatizace státních podniků v Bosně a Hercegovině 1995-2015*

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

František Šístek, M. A., Ph. D.

1. **OBSAH A CÍL PRÁCE** (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autor se v diplomové práci věnuje procesu privatizace státních podniků v postsocialistickém a poválečném prostředí Bosny a Hercegoviny, poznamenám závažnou a dlouhodobou etnizací řady společenských a politických otázek včetně sledované problematiky. Jde o téma zajímavé a vysoce relevantní, přesto však nedostatečně zpracované. Proces privatizace státních podniků nebyl dosud zcela ukončen. Š. Šantrůček se snaží zodpovědět několik hlavních otázek: čím byl tento proces doposud specifický, jakými metodami byly podniky privatizovány, zda byla privatizace úspěšná, jakou roli sehrálo mezinárodní společenství, nepouští ze zřetele ani politickou rovinu.

2. **VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autor si zvolil ambiciózní, nedostatečně reflektované téma. Předpokladem k jeho adekvátnímu uchopení bylo mj. obeznámení s řadou dalších problémů bosenskohercegovského prostředí (politický systém, válka a její následky, nacionalismus apod.) a obdobných transformačních procesů v jiných zemích. Práce se zdroji je systematická, význam hlavních sekundárních zdrojů byl v příslušných pasážích dobře objasněn. Případová studie přináší řadu poznatků, které lze „vytušit“, resp. se o nich obecně „jaksi ví“, v odborné literatuře však nebyly vždy dostatečně reflektovány a podloženy konkrétním materiálem. Podle Šantrůčka byla poválečná privatizace zneužita politickými elitami jednotlivých bosenských národů ke koncentraci moci a oslabení protivníků. Mezinárodní společenství, které se na procesu poválečné rekonstrukce a „budování státu“ podílelo, nedokázalo tomuto vývoji efektivně zamezit. Jednou z příčin této slabosti byla podle autora přílišná víra v automatické fungování tržních mechanismů. Mezinárodní společenství lpělo především na rychlosti privatizace, od níž se mechanicky očekávalo zvýšení zaměstnanosti, životní úrovně a v konečném důsledku celkové zklidnění nacionalistických tenzí, přehlížen však byl chatrný institucionální systém, právní rámec a nerozvinutý bankovní systém. Bezduchá důvěra v „neviditelnou ruku trhu“ vyvolávala představu, že se z „padouchů nakonec stanou dobří kapitalisté“. Některým případům se autor věnuje konkrétněji – výmluvným případem „etnizace privatizace“ je zejména privatizace firmy Aluminij Mostar (z hospodářského hlediska jinak poměrně úspěšná). V závěru autor rekapituluje počáteční otázky a směřuje k zobecnění svých zjištění. Práce obsahuje dvě přílohy, které mohou posloužit zejména nebalkanistům k lepší orientaci (mapa Bosny a Hercegoviny + schéma komplikovaného institucionálního systému). V této souvislosti jen drobná poznámka: ekvivalentu našich okresů se v Republice srbské říká opštiny, nikoli općiny.

3. **FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Autorův jazykový projev je jasný a kultiovaný, práce je celkově čtivá, přehledně a logicky členěná. Autor se opírá o prameny a sekundární literaturu v angličtině, srbochorvatštině a češtině. Z formálního hlediska splňuje všechny požadavky.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Diplomovou práci Š. Šantrůčka považuji za velmi zdařilou, z hlediska obtížnosti tématu, jeho zpracování a originality za nadprůměrnou. Stanovený cíl se mu podařilo naplnit. Cením si ukotvenosti práce v širším kontextu výzkumů postsocialistické transformace, s nímž je autor dobře obeznámen, zároveň ale netrpí naivním evolucionismem, optimismem a šablonovitostí, které dodnes v části transitologické literatury

nacházíme. Práce má význam nejen sama o sobě, jako zdařilá případová studie, ale i v širším kontextu opomíjené ekonomické transformace ve válkami zasažené části bývalé Jugoslávie, které se mnozí autoři vyhýbají pro její „atypičnost“ nebo „nedostatek zdrojů“. Lze souhlasit i se Šantrůčkovým závěrem, že by práce mohla být relevantní také z hlediska poválečné hospodářské rekonstrukce a transformace oblastí Blízkého východu. Vřele doporučuji, aby autor text po obhajobě a obvyklých úpravách publikoval!

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Jaké jsou podobnosti a rozdíly mezi poválečnou a postsocialistickou transformací Bosny a Hercegoviny a Kosova? O „privatizaci pod rouškou války“ se hovoří také v případě Chorvatska – byly tam nějaké styčné body, strukturální analogie?

Věnujete se především privatizaci významnějších státních průmyslových podniků. Jak probíhal tento proces v zemědělství a souvisejícím potravinářském průmyslu? Byl něčím specifický?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl): **Výborně.**

Datum:

2. června 2016

Podpis:

František Šístek, M. A., Ph. D.

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.